

Nemški zunanji minister drugič v Moskvi

Nemški zunanji minister Ribbentrop je bil od sovjetske vlade drugič povabljen v Moskvo ob času, ko sta se mudila tamkaj: turški zunanji minister Saradzoglu v zastopstvu balkanskih držav in zunanji minister baltiške republike Estonije Selter. Ribbentrop se je odpeljal iz Berlina s spremstvom v letalu 27. septembra ob devetih dopoldne in je prispel v Moskvo ob petih popoldne. Na letališču so ga pozdravili pomočnik komisarja za zunanje zadeve Potemkin in druge višje sovjetske osebnosti. Navzoča je bila tudi častna četa. Kmalu po svojem prihodu v Moskvo se je odpeljal nemški zunanji minister v Kremelj, kjer so pričeli takoj razgovori z ruskim komisarjem za zunanje zadeve Molotovom. Razgovorom je ves čas prisostvoval tudi Stalin.

Po zaključnih razgovorih je bila prirejena v počastitev Ribbentropa v Kremlju velika pojedina, katere sta se udeležila dva juda, Kaganovič in še neki drugi sovjetski dostojanstvenik.

Kaj je dosegel Ribbentrop v Moskvi

O Ribbentropovih razgovorih v Moskvi so razglasili Nemci 29. septembra zjutraj, da sta vladi Nemčije in sovjetske Rusije

po razpadu Poljske dobili podlago za trajen mir v Evropi. Če bi pa mirovni napori ostali brezuspešni, bosta Anglija in Francija odgovorni za nadaljevanje vojne.

Dalje sta si Ribbentrop in Molotov po izmenjanih pismih zagotovila, da bo sovjetska Rusija dobavljala Nemčiji surovine, za kar bodo dajali Nemci Rusom industrijske izdelke. Nemška in sovjetska vlada sta se zavezali, da bo ta gospodarski program uresničen.

Tretja točka drugega Ribbentropovega moskovskega razgovora obsega razmejitve zasedene Poljske. Mejna črta med Rusi in Nemci na Poljskem začne pri južni konici Litve, gre zahodno na Avgustovo ter nemško mejo, od tam po meji do reke Pise, nato po Pisi do Ostrolenke. Od tam teče meja jugovzhodno do Nura ob reki Bug, od tam pa vzdolž Buga do Krystinopola, kjer se obrne na zahod ter gre severno Ravaruske do Lubačova do reke San in po toku Sana do madžarske meje.

Po podpisu teh pogodb in omenjeni pojedini se je Ribbentrop vrnil v letalu v Berlin, kamor je prispel 29. septembra na večer. Podal se je takoj h kanclerju Hitlerju, kateremu je poročal.

ski promet, vrnilo nepoškodovanih v svoja oporišča doslej samo sedem. Vse druge so bile večinoma potopljene ali vsaj onesposobljene za vsako nadaljnje delovanje.

Angleško in nemško poročilo o napadu na angleške ladje

Na vprašanje angleškega opozicijskega poslanca Aleksandra v parlamentu glede napada nemških letal na angleške vojne ladje v norveških vodah 26. septembra, je odgovoril mornariški minister Churchill: Poveljnik domačega brodovja Fobbs je brzojavil, da je bilo 26. septembra popoldne angleško brodovje, sestojče iz velikih bojnih ladij, križark, rušilcev in matične ladje za letala, v Severnem morju napadeno od 20 nemških letal. Angleških ladij ni zadela niti ena bomba, pač pa je bilo eno nemško letalo sestreljeno, drugo zelo poškodovano, tretje pa se je moralo spuščiti na morje in je bila posadka štirih mož zajeta. Po obvestilu admiralitete se je vršila bitka okoli 300 km od norveške obale.

Nemško vrhovno poveljstvo trdi o istem napadu: Nemška letala so 26. septembra popoldne napadla v Severnem morju velik oddelek angleške vojne mornarice. Angleška matična ladja za letala je bila uničena. Več bomb je padlo na krov velik križarke. Nemška letala niso imela izgub.

Francosko poročilo o poškodovanju Siegfriedove črte

Francosko vojno poročilo z dne 27. septembra pravi, da je francosko topništvo obstreljevanjem napravilo hude zaseke v Siegfriedovo obrambno črto med Saarbrücknom in Mertzgom. Enaki uspehi so bili doseženi še tudi na drugih delih fronte, tako da je Siegfriedova linija na več krajih na pol razdejana in je na njej vsopolno zasek.

Radi omenjenih francoskih uspehov so Nemci silno ojačili svoje postojanke v obrambnih trdnjavah in so zbrali v zaledju za Siegfriedovo črto nad 100 divizij pehote in nekaj oklopnih divizij. Leta 1917 so imeli Nemci na isti zapadni fronti tik pred svojo poslednjo ofenzivo nad 200 divizij vojakov.

Zapadno bojišče

Važni obvestili angleškemu parlamentu

V Londonu sta podala 26. septembra parlamentu obširni poročili o mednarodnem položaju in o vojni na morju ministrski predsednik Chamberlain in mornariški minister Churchill. Chamberlain je tokrat četrtič od izbruha vojne obveščal parlament o dogodkih. Govoreč o sovjetskem vdoru na Poljsko je g. predsednik rekel, da je reprečila ruska vojska z vpadom na Poljsko zbiranje poljske armade na novih določenih postojankah. Poljsko sta si razdelili Rusija in Nemčija tako, da pripada Rusom precej večji del in vsi petrolejski vrelci v Galiciji. Ves svet občuduje junaško borbo preostanka Poljakov v Varšavi in na polotoku Hela. Ob koncu svojega govora je Chamberlain že četrtič podčrtal angleško obljubo z besedami: »Nihče naj ne dvomi o stališču Anglije, ki hoče enkrat za vselej odstraniti nevarnost napadov in potlačenja narodov ter zasedanja držav, kakor se je zgodilo s Poljsko. Naš in francoski narod sta odločena doseči zmago za cilj, ki jima je skupen.«

Mornariški minister Churchill je izvajal, da je dnevno na morju do 2000 angleških ladij, katere so opremljene z obrambnim orožjem proti podmornicam. Pred 25 leti je bilo treba 15—20 angleških rušilcev za uničenje ene nemške podmornice, danes zadoščata 1—2 rušilca. Tudi, če je bilo doslej potopljenih res samo šest ali sedem nemških podmornic, pomeni to najbrž več nego desetino vseh podmornic, s katerimi razpolaga Nemčija. Najbrž pa je to četrtnina ali celo tretjina. Do konca oktobra bo akcija proti podmornicam še potrjena. Če bo sovražnik zgradil nove podmornice, smo pripravljeni, da odgovorimo s povečanimi protiukrepi. Letalstvo je igralo doslej v borbi proti podmornicam važno vlogo. Doslej so nemške ladje potopile v pr-

vem tednu 65.000 ton angleških ladij, v drugem 46.000 ton, v tretjem 21.000 ton in v zadnjem samo še 9000 ton. V tem času pa smo zasegli 67.000 ton več nemškega blaga, kakor pa ga je bilo potopljenega na naših ladjah. Dobava surovin je Angliji zasigurana.

Francoska mornarica je zajela do dne 28. septembra nad 100.000 ton blaga, ki je bilo namenjeno v Nemčijo. Med tem je tudi 24.000 ton bencina. Angleška mornarica je zajela 70.000 ton, med njimi 23.000 ton železa in 14.000 ton petroleja.

Poročilo iz Pariza z dne 29. septembra pravi, da je od 27 nemških podmornic, ki so bile pred pričetkom vojne na odprtem morju, da onemogočijo nasprotniški trgov-

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Razpis volitev senata. Volitve senatorjev so razpisane za 12. novembra. En del senatorjev volijo narodni poslanci, drugi del senata pa je imenovan. Ker je pa narodna skupščina razpuščena, poslanci novih senatorjev ne bodo volili. Prav tako ne bodo mogli voliti člani banskega sveta na Hrvaškem, ker sta banska sveta v bivši savski in primorski banovini razpuščena. Kdo bo vse volil nove senatorje, bo določil pravosodni minister, ki je dobil tudi nalog, da izdela načrt novega volivnega zakona za skupščino na podlagi splošnega, neposrednega in tajnega glasovanja, z volitvami po listah in na poročnem sistemu.

Ljubljana dobila vrhovno sodišče. Na podlagi sporazuma s Hrvati je dobila Ljubljana s 1. oktobrom vrhovno sodišče, ki je bilo doslej za Slovence v Zagrebu pri Stolu sedmorice.

Za ohranitev stroge nevtralnosti. Kakor znano, se je odločila Jugoslavija v sedanji evropski vojni za strogo nepristranost. Za ohranitev nevtralnosti je izdal tudi naš ban naredbi, katere prepoveduje v javnih prostorih sprejemanje glasnih radijskih poročil. Ista naredba prepoveduje nositi kroje, znake in zastave, ki bi pomenile propagando za katero koli vojskujočo se državo. Strogo je prepovedano dvigati roko tako, kakor bi hotel kdo s tem pokazati, s katero vojskujočo državo drži. Ne smejo se prepevati pesmi ene ali druge vojskujoče sile. Razobešeni ne smejo biti časopisi in slike, ki bi imele namen tej ali oni državi koristiti ali ji škodovati.

V DRUGIH DRŽAVAH

Angleški državni proračun in novi davki. Angleški fin. minister Simon je predložil parlamentu proračun z izjavo, da izdatki za vojne svrhe, določeni v rednem proračunu

v višini 500 milijonov funtov (110 milijard dinarjev) do aprila prihodnjega leta najbrž ne bodo zadostovali. Celokupni proračunski izdatki v tekočem letu bodo znašali okoli 2000 milijonov funtov (440 milijard dinarjev), dohodki pa najbrž samo 890 milijonov funtov (185 milijard dinarjev). Razen tega mora vlada upoštevati načrt, da bo vojna trajala najmanj tri leta. Radi tega so potrebni predvsem novi direktni in indirektni davki. Novi davki bodo še v tekočem letu dali 107 milijonov funtov (23 milijard dinarjev), v prihodnjem pa 226 milijonov funtov (60 milijard dinarjev). Dohodninski davek je povišan na 7.5 šilinga za funt in je najvišji od uvedbe tega davka v letu 1798, ter za 1.5 šilinga višji nego v svetovni vojni. Zvišana pa je najnižja stopnja obdavčenja od 130 do 160 funtov letno. 60% dodatni davek je uveden na vsa podjetja, trgovska in industrijska, ki od marca dalje izkazujejo dobiček. Z 28. septembrom stopijo v veljavo indirektni dodatni davki na alkoholne pijače, tobak in sladkor. Direktni davki stopijo v veljavo deloma takoj, deloma šele prihodnje leto.

Razpust komunistične stranke v Franciji. Francoski uradni list z dne 27. septembra je objavil sklep vlade o razpustu francoske komunistične stranke in določila o kaznih, katere bodo doletele tiste, kateri bi se še naprej ukvarjali s komunizmom in ga skušali na skrivnem širiti. Vzrokov za razpust in hujšo francosko vlado niti ni bilo dovolj. Francoska komunistična stranka je bila sredstvo za razpust naravnega rovarstva v Evropi. V vodstvu te stranke so bili možje, kakor Duclos, ki je bil svoječasno obsojen na smrt zaradi vojnštva; Marti, ki je bil obsojen zaradi upora v vojni in je v španski državljanski vojni lastnoročno streljal Francoze; Thorez, ki je ob sedanji mobilizaciji pobegnil v Moskvo, itd. Komunistična stranka ni svojega rušilnega dela ustavila niti ob vojni z Nemčijo, marveč je po navodilih Kominterne skušala organizirati francoski armadi udarec v hrbet. Povod za razpust pa je dal podpis vojaške zveze med Nemčijo in sovjeti ter sovjetski vdor na Polj-

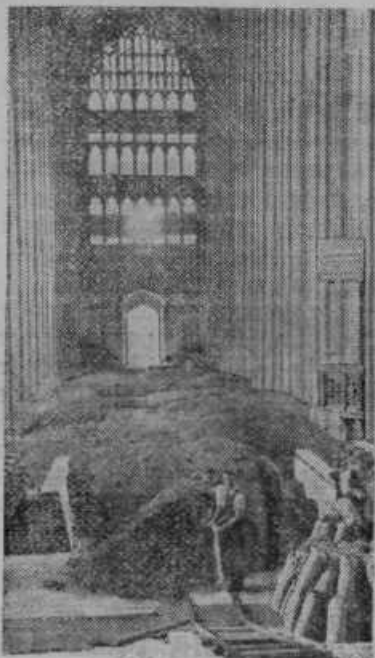
Francoska konjenica jezdi na fronto

sko. V parlamentu so imeli francoski komunisti 72 od 618 poslancev. Od leta 1936 do 1938 so bili najbolj delavna skupina zloglasne »ljudske fronte«, katera je Francijo v vsakem oziru znatno oslabilila. Stranka je štela sicer nekaj milijonov pristašev, ki so jo pa začeli v zadnjem času v velikih skupinah ter javno zapuščati, ker je postala zaveznica sovražnikov Francije.

Sprememba ameriškega zakona o nepristranosti. Združene ameriške države imajo zakon, kateri določa strogo nepristranost. Po tem zakonu bi ne smele Združene države podpirati in zalagati z vojnim materialom nobene vojskujoče se države. Predsednik Roosevelt je zastavil v zadnjem času vse moči, da bi ta zakon omilil. Borba za spremembo zakona o nepristranosti še sicer ni končana, vendar je dosegel Roosevelt že velik uspeh s tem, da je zunanje-politični odbor ameriškega senata s 16 proti 7 glasovom sprejel spremembo zakona o nepristranosti ter ukinil prepoved izvoza orožja. Končno veljavna razprava o spremembi omenjenega zakona je določena za 2. oktober. Po določilih novega zakona bodo Združene države lahko prodajale orožje in strelivo vojskujočim se državam proti plačilu v naprej in pod pogojem, da bodo te države kupljeno blago prepeljale iz Amerike s svojimi agenti. Države, ki kakih prejšnjih nakupov v Ame-

riki še niso plačale, ne bodo mogle kupovati orožja. Ameriške ladje pri prevažanju blaga ne bodo mogle v nobeni obliki sodelovati, pač pa bodo ameriška letala lahko pomagala tujim ladjam pri prevozu. S tem je predsednik Roosevelt v svojem boju za odpravo sedanjega nevtralnostnega zakona, ki prepoveduje sploh vsako prodajanje orožja, zmagal in storil veliko uslugo Angliji in Franciji. Ti dve bosta lahko kupovali orožje in strelivo v Združenih državah, ker ga lahko plačata vnaprej in v gotovini, ker ga lahko prevažata iz Amerike s svojimi ladjami in prevoz zavarujeta s svojo vojno silo. V načelu bi lahko kupovala orožje in vojni material v Ameriki tudi Nemčija, če bi ne bilo zanjo plačilnih in prevoznih težkoč. S spremembo sedanjega nevtralnostnega zakona so Združene države dejansko stopile iz stroge nevtralnosti na stran Anglije in Francije, kar bo izrednega pomena za nadaljnji potek vojne v Evropi.

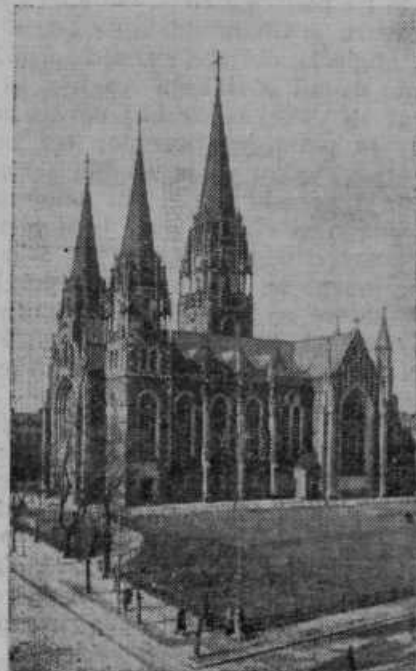
Pobotanje med Estonijo in Rusijo. Istočasno kakor nemški zunanji minister Ribbentrop se je mudil v Moskvi tudi estonski zunanji minister. Baltiška republika Estonija je spadala pred svetovno vojno pod carsko Rusijo. Estonska meri 47.548 kvadratnih kilometrov in je torej med vsemi tremi baltskimi državami po površini najmanjša, a prav tako tudi po prebivalstvu, katerega ima samo okoli 1.200.000. Naseljena je najbolj redko, samo s 23 ljudmi na kvadratni kilometer. Med prebivalstvom je 88% Estoncev, 8% Rusov, Nemcev je 1%, Judov pa 0.5%. Glavno mesto Estonske je Reval s 140.000 prebivalci, dočim ima Dorpat 70.000, Narva pa 30.000 prebivalcev. Estonija je podpisala v Moskvi pod silo razmer 29. septembra pogodbo o medsebojni pomoči med Rusijo in Estonijo. Pogodba velja deset let. Prva točka pogodbe določa, da si bosta obe državi pomagali za slučaj napada. Druga točka pravi, da izroči Estonska otoka Oesel in Dagö ter pristanišče Matiski Rusiji za pomorsko in letalsko oporišče. Tretja točka pogodbe določa, da se zavezujeta obe državi, da ne bosta ničesar podvezeli, kar bi bilo proti eni ali drugi podpisnici pogodbe. Tej pogodbi je pridružena še gospodarska.

Znamenito škofijsko cerkev v Canterburyju na Angleškem so zavarovali proti napadom iz zraka s tem, da so navozili v notranjost zemlje in s peskom napolnjene vreče

Okna palače, v kateri so shranjene znamenite umetnine v Parizu, zavarujejo proti napadom iz zraka z vrečami, ki so napolnjene s peskom

Cerkev sv. Elizabete v poljskem Lvovu, ki spada sedaj pod Rusijo